

Za gospodarje

Maribor, dne 17. marca 1937.

Vinogradna kop in gnojenje.

V prosepah vinograda važno in potrebno je dvoje del: kop in gnojenje. Nekateri opravijo kop že v jeseni ali takozvano prašenje in na ta način prihranijo, da ni treba kopati v spomladi. Jesenska kop ima prednost pred spomladansko; če je zemlja zbita, razpade in je zategadelj boljša za vinograd. Spomladi pa je tudi dovolj drugih del in dobro je, če se nam ni treba ukvarjati s tem delom. Spomladansko kop navadno opravijo okoli Velike noči, da si mladina zasluži nekaj denarja za praznike. Kajpada se je treba tudi ozirati na vreme in na druga dela, ki jih imamo v tem času. Pri spomladni koplji se koplje navadno za eno motiko, pri tršah se pa malo okoplje bolj v globino, da pogledamo, če je kaj rosnih korenin na cepljenem mestu. Ako ima trs te korenine, jih je treba odstraniti, ker jemljejo svoje hranljive snovi iz površine zemlje, vsled česar lahko spodnje odmerjejo. Tako se lahko pogubi mnogo trsov, kar je vinogradniku v škodo. Tako potem nastanejo prazna mesta. Zato je treba previdnosti, da bomo imeli vinograd v dobrem stanju. Kakor že omenjeno, je v zvezi z vinogradno kopjo tudi gnojenje. Gnojenje je za vinograd velike važnosti. Če ne bomo gnojili, bo trs opešal in le slabo rodil. Zato je potrebno, da trsju primerno gnojimo, in to na 1 trs približno z 9 kg hlevskega gnoja, da bo vinograd zmožen dajati redne pridelke. Povdariti moramo še nekaj drugega. Ko nekateri navozijo gnoj v vinograd, ga raztrosijo in na takšen način gre veliko dragocenega dušika v izgubo, ki je velike važnosti za vinograd. Pri gnojenju moramo postopati tako, da bomo v dveh ali treh letih spet prišli na ono mesto, koder smo začeli. Gnojenje se izvrši tako, da trs okopljemo, zasujemo se rahlo zemljo, potem šele pride na to zemljo zgoraj potrebni gnoj. Priti pa gnoj ne sme k deblu, ker bi se gnoj zaradi vročine lahko močno segrel in škodoval trsju. Dobro je

tudi gnojiti na ta način, da gnoj raztrosimo po vsej ploskvi, kakor to n. pr. najvi in ga potem podkopljemo tudi po vsej površini. Pri tem je ta neugodnost, če poleti ne kopljemo, ne rahljamo zemlje, da se potem bobotno širi plevel, ki škoduje nekaj že vinogradnim tlom in še mogoče tudi zasenčuje grozdje. Zato je potrebno večkratno obdelovanje zemlje med letom, kar gotovo ni škodljivo za vinograd, ampak le v veliki meri koristi. Povdariti je treba, da je trsju na bregu treba bolj gnojiti, ker se hranilne snovi odplavljajo bolj proti vznožju vinograda, vsled česar je naravno, da trsje v spodnjih delih vinograda bolj bobotno raste in rodi. Gnoj, ki ga zvozimo pozimi v vinograd, spravimo v kupe in ga ne raztrosimo, ker se lahko znatno poslabša ter postane manj vreden. Pri gnojenju je pa treba paziti tudi na to, da gnoj ne spravimo pregloboko v zemljo in tudi ne preveč na površje; če ga spravimo pregloboko in ne bo imel zraka dostopa, se bo tvoril kisli humus namesto blagega humusa, ki se tvori pri dostopu zraka. Ko povdarjamo veliko važnost gnojenja, se je tudi treba vprašati, s katerim gnojem je boljše gnojiti. Za gnojenje pride v poštev več vrst gnoja, kakor: konjski, goveji, svinjski gnoj; najboljša je pač mešanica vseh teh naštetih gnojev ali takozvani hlevski gnoj. Hlevski gnoj je tudi za to dober, ker rahlja zemljo. Kmetje, pravilno okopljite in pognojite vinograd, da boste v jeseni mogli pričakovati kot plačilo lepo trsje, bogato obloženo z grozdjem.

A. R.

Prva seja novega sreskega kmetijskega odbora v Ptuj.

Novi sreski kmetijski odbor ptujski se je sestel k svoji prvi seji v sredo dne 10. t. m. Sejo je otvoril sreski načelnik g. dr. Vidic, ki je v uvodnem nagovoru povdarjal, da so sedaj podani vsi pogoji za uspešno in kmečkemu stanu koristno delo-

vanje novega odbora, v katerega so prišli spet svobodno izvoljeni resnični predstavniki našega kmeta. Za predsednika je bil soglasno z izjemo dveh praznih glasovnic izvoljen znani kmet in banski svetnik g. Alojz Janžekovič in Sterjanec, za člane ožjega odbora pa so bili izvoljeni Franc Prelog iz Zagajč, Peter Orešnik iz Koga, in Anton Lorger iz Cirkovec. Sklenilo se je zaprositi kr. bansko upravo, naj dovoli razširiti ožji odbor še za enega člana, katerega se bo potem kooptiralo iz Haloz. — Sklenilo se je izvajati čimvečje štednje pri osebnih izdatkih, tako da bodo skromna proračunska sredstva res prišla v prid produkciji. — Sprejeti so bili mnogi koristni in važni sklepi, tako glede plemenske živine, kjer se mora preprečiti, da plemenijo slabi plemenjaki, dobra plemenska živina pa gre v mesnice in da se goji v celem ptujskem srezu požlahtnjena bela nemška svinja. Z ozirom na predstoječo obnovo vinogradov je potrebno takoj ustanoviti trsni matičenjak, ki šele more služiti za podlago zasebnim ali javnim trsnicam ter se je sklenilo, istega takoj osnovati ter zaprositi tudi bansko upravo za podporo v to svrhu. — Sprejet je bil dalje predlog, naj se zaprosi merodajne činitelje, da se dovoli uvažati našim vinogradnikom italijansko galico, proti kompenzacijskemu plačilu z mladimi plemenskimi svinjami, ki jih je svoječasno ptujski okraj toliko izvažal v Istro. — Zastopnik zadružništva g. Martin Munda je poročal, da sta Kletarsko društvo v Ormožu in Kmečka zveza v Ljubljani storili potrebne korake, da bo nakup galice mogoč vsaj najrevnejšim vinogradnikom kreditirati in to s pomočjo banske uprave. — Sklepalo se je še o mnogih drugih za tukajšnje kmetijstvo važnih zadevah ter je posebno tajnik odbora kmetijski svetnik g. Sustič predložil mnogo koristnih pobud. Upravičeno je upanje, da bo delo novega sreskega kmetijskega odbora kmalu obrodilo mnogo dobrih sadov v korist našega kmetijstva.

Ljudski pravnik.

Izguba revolverja. Nabava novega. — Izgubili ste revolver in vprašate, ali morate izgubo prijaviti ter objaviti in kako bi nabavili drugega. — Izgube revolverja ni treba objavljati; prijavite jo le mimo-

grede v prošnji za izdajo dovoljenja za nabavo novega revolverja. Taksa znaša 27 Din.

Vina samorodnic se ne sme točiti. — G. F. v Sv. R. — Imate več vina samorodnih trt (šmarnice, izabele in mondera). Vprašate, ali bi lahko dobili pravico vinotoča za to Vaše vino. — Ker je vsako spravljanje v promet vina samorodnih trt prepovedano in kaznjivo, seveda ne boste mogli dobiti vinotočne pravice.

Oprostitev plačila stroškov zdravljenja v bolnici. — M. O. v Č. — Zdravili ste se pet tednov v javni bolnici, imate posestvo vredno 80.000 Din, dolgov 60.000 Din, napravili ste prošnjo, naj Vas oprostite plačila stroškov zdravljenja, pri čemur pa Vam niso ugodili, in vprašate, kaj Vam je storiti. — Pravico do oprostitve plačila bi imeli le, ako bi pristojna občina potrdila in sresko načelstvo to verovalo, da ne morete plačati bolničnih stroškov. Ako Vam občina takega potrdila ne more dati, tedaj zoper zavrnitev gornje prošnje ni pomoči. Zoper eventualno prisilno izterjavo se boste mogli braniti le, ako bi se poseglo v imovino, glede katere po predpisih izvršilnega postopka v davčnih stvareh izvršba ni dopustna.

Znižanje zemljarine. — Š. T. — Pritružujete se, da se zadnja leta vedno piše o znižanju zemljarine, Vi pa od nekaterih zemljišč plačujete vedno enako visoke davke. Zato želite vedeti, koliko pravzaprav znaša znižanje. — Leta 1930 je osnovni davek na dohodek od zemljišč znašal 12% katastrskega čistega dohodka. Leta 1931 se je znižal osnovni davek na 10% katastrskega čistega dohodka, enako tudi leta 1932, vendar se je to leto celokupni predpis davka na dohodek iz zemljišč znižal za 20% proti predpisu za leto 1931. Tudi v letih 1933, 1934 in 1935 je znašala davčna stopnja 10% katastrskega čistega dohodka. Za davčno leto 1935 se je še določilo, naj se v davčno osnovo vnese kat. čisti dohodek za njive, pa tudi za vinograde na krševitem svetu, kjer so kmetu poglavitni dohodek, z vrednostjo zmanjšano za 20%. — Potemtakem je v glavnem res ves čas skoro isto.

Dopolnilni davek. — Isti. — Vprašujete, pri katerih davčnih vrstah se plačuje dopolnilni davek in od katere svote. — Dopolnilni davek se plačuje pri zemljarini, pridobnini in družb. davku za vsako vrsto

davka posebej. Če je v eni davčni upravi več davčnih predpisov iste vrste davka, se za odmero dopolnilnega davka vsi dohodki, podvrženi tej vrsti davka, seštejejo. — Dopolnilni davek se odmeri po lestvici. Ako znaša vrsta skupnega katastrskega dohodka vsega davku zavezanega zemljišča preko 1000 Din do 2000 Din, znaša dopolnilni davek 2%; pri svoti preko 2000 do 3000 Din 3% in potem vedno več.

Samoupravne doklade. — Isti. — Na vprašanje, ali se od dopolnilnega davka plačujejo kake doklade, Vam odgovarjamo, da se ne plačujejo.

Sprememba službene pogodbe pogodbenih občinskih uslužbencev. — P. S. K. — Novo izvoljeni občinski odborniki zahtevajo, da se sklene s pogodbenimi občinskimi uslužbenci nova pogodba. Predsednik občine pravi, da velja stara pogodba do konca proračunskega leta, to je do meseca marca 1937. Vprašate, ali to drži. — Oglejte si zadevne službene pogodbe, v katerih je gotovo naveden rok odpovedi, odnosno doba trajanja. Ker Vam gre pred vsem za ureditev plač, vedite, da se plač ne more znižati brez pristanka prizadetih uslužbencev, dokler ne mine službena doba, odnosno odpovedni rok, to se pravi, da se uslužbencem lahko zniža plača šele s tistim dnem, ko bi potekel odpovedni rok, ako bi službo v redu odpovedali.

Lisica odnaša perutnino. — A. M. — Odgovor na Vaše vprašanje najdete v Ljudskem pravniku z dne 21. X. 1936.

Kdaj je kmet oproščen plačila zgradarine? — T. I. v R. v. — Ste kmet in vprašate, ali bi zamogli doseči, da ne bi plačevali zgradarine. — Davka na dohodek od zgradb so oproščene zgradbe, ki služijo izključno kmetovalcem in njih kmetским delavcem za prebivanje po vaseh in selskih občinah, prav tako pa tudi zgradbe, ki služijo istemu namenu, a stojijo izven okoliša mest, trgov in krajev, proglašanih za javna zdravilišča. — Za kmetovalca pa se ne smatra oni, ki se trajno bavi v industrijskim, trgovskim, obrtnim ali drugim pridobitnim poslovanjem, ali samostojnim poklicem ali ima dohodek, ki izvira iz razmerja stalne javne ali privatne službe ali zbog njega. — Tega davka so oproščene tudi ekonomske zgradbe, ki niso samostavno oddane v namem ter služijo poljedelstvu ali gozdarstvu, izvzemši prostore, ki se jim vidi iz

gradbenega načina, da so namenjeni za prebivanje. — Ako Vam v nasprotju z navedenimi določili odmerijo zgradarino, se morate proti zadevnemu plačilnemu nalogu pritožiti na finančno direkcijo z ugovorom, da ste oproščeni po gornjih določilih.

Sodna odobritev z nedoletnikom sklenjene pogodbe. — S. T. v M. — Kupili ste posestvo, ki je deloma v lasti nedoletnikov, pri čemur ste obljubili polovico kupnine plačati s hranilno knjigo. Varstveno sodišče okleva z odobritvijo, ker sovaruh zahteva od Vas izjavo, da boste tudi drugo polovico plačali v gotovini, ako bi denar v hranilnici »propadel«. Vprašate, ali je res podana slednja nevarnost in kaj naj storite? — Svetujemo Vam, da daste zahtevano izjavo. S tem ničesar ne izgubite, pač pa se obvarujete škode, ko ste že imeli izdatke z napravo pogodbe pri notarju, pa tudi z gospodarstvom. Ne zdi se nam verjetno, da bi vlagatelj pri kakem našem zavodu izgubili kaj na glavnici, zlasti ne pri zadržani z neomejeno zavezo.

Prodaja pletilske obrti. — M. J. v K. — Imate pletilsko obrt, katero bi radi slabega zdravja prodali in sicer s posestvom in pletilnico vred. Vprašate, ali branijo kakšni zakonski predpisi prodajo obrti osebi, ki nima »predpisanega znanja«. — Nobena obrtna pravica kot taka se ne more prodati. Kdor pridobi podjetje, sme nadaljevati poslovanje le, ako izpolnjuje zadevne pogoje. Uredba o izpremembah in dopolnitvah spiska rokodelskih obrtov z dne 30. 4. 1936 je med rokodelske obrti uvrstila tudi izdelovalca pletenega blaga iz preje, torej pletilce. Hkratu je določila, da se šteje osebam, ki so bile v tem obrtu zaposlene, do dveh let prebiti čas v učno dobo, čas pa, prebit čez dve leti, v čas zaposlitve kot pomočnik. Osebe, ki so delale v dotičnem obrtu več ko dve leti, so oproščene opravljanja pomočniškega izpita in imajo pravico opravljati mojstrski izpit, ko prebijejo na delu najmanj 5 let. — Osebe, ki so delale do 18. maja 1936 v obrtu pet ali več let, imajo pravico opravljati obrt brez mojstrskega izpita, če prijavijo obrt do 18. maja 1937. Ako kupec ne izpolnjuje gornjih pogojev glede strokovne izobrazbe, žal ne bo dobil pooblastitve (obrtne lista), za katero mora prositi areskega načelnika.

Govorice, da država postavi hišo. — R. I. — Slišali ste, da država postavi hišo ali kupi posestvo vsakemu, ki to želi, pri čemur lahko dotičnik odplačuje vrednost v 15 letih. Žal je ta govorica brez vsake osnove.

Davčna oprostitev osebe z 9 otroci. — P. F. v Z. G. — Imate devet otrok, pa vzlic temu ste dobili poziv, naj plačate zemljarino in doklade. V »Ljudkem pravniku« z dne 16. 12. 1936 najdete pojasnilo, pod katerimi pogoji ste oproščeni plačila davkov.

Gospodarska obvestila.

Porast svinjskih cen. Tekom zadnjih treh tednov beležijo naši svinjski trgi porast cen. Ponekod so že poskočile cene za 25% in so dosegle one v letu 1934. Tekom minulega tedna so plačevali za mastne svinje 8.50—9 Din 1 kg žive teže. Računati je, da bo stalo svinjsko meso tekom par dni že 10 Din 1 kg. Vzrok za nepričakovani dvig cen tiči v dejstvu, da je pričela Italija v Jugoslaviji kupovati svinje v množinah. Tudi Grška je segla prvič po vojni po našem svinjskem blagu. Italijani so kupili na naših trgih tekom 20 dni 15.000 komadov svinj. Kupujejo suhe in pitane svinje. Samo ena srbska tvrdka je poslala v Italijo 9000 svinj. Jugoslovanski gospodarski krogi so v skrbeh, da ne bi svinjske cene poskočile nad one, kakor so plačevali to blago dosedaj na Dunaju in v Pragi. Če bi se to zgodilo, bi bila omenjena trga za naše svinje zaprta. Dunaj in Praga sta kupila lansko leto od nas za 350 milijonov dinarjev

Tržna poročila.

Mariborski trg. Na mariborski trg v soboto 13. marca so pripeljali 92 komadov zaklanih svinj. Svinjsko meso je bilo po 10—14 Din, slanina 12—13. Kmetje so pripeljali 13 voz sena 30, 2 otave 30—36 in 4 slame 25 Din. Krompir 0.75—1.50, čebula 1—2, česen 4—8, zelje 0.50—4, kislo zelje 3, hren 7—9, kislja repa 2. Jabolke 5—9, hruške 5—7, suhe slive 5—9, celi orehi 7—8, luščeni orehi 20—22. Pšenica 1.50, rž 1.25—1.50, ječmen 1.50, koruzo 1—1.25, oves 0.75—1, proso 1.25—1.50, ajda 1, proseno pšeno 3.50—4, ajdovo pšeno 3.50—4, fižol 1.50—3. Smetana 3—10, mleko 1.50—2, sirovo maslo 20—

22, čajno maslo 24—28. Prinesli so 362 kokosi po 18—25, 588 piščancev 25—55, 3 gosi 35—40, 19 puranov 35—60, 6 rac 18—20, 16 domačih zajcev 5—25 Din.

Mariborski živinski sejem 9. III. 1937. Prignanih je bilo 11 konjev, 7 bikov, 225 volov, 409 krav in 13 telet, skupaj 674 komadov. Povprečne cene za različne živalske vrste na sejmu so bile sledeče: debeli voli 1 kg žive teže od 4.50 do 5 Din, poldebili voli 3 do 4.50, plemenski voli 3 do 4.25, bikli za klanje 3.70 do 4.40, klavne krave debele 4 do 5, plemenske krave 3 do 4, krave za klobasarje 2.60 do 3, molarne krave 3.20 do 3.50, breje krave 2.90 do 3.60, mlada živina 3.80 do 4.70, teleta 4.50 do 6 Din. Prodanih je bilo skupno 371 komadov, od teh za izvoz v Italijo 13 komadov.

Živinski sejem v Celju 6. marca 1937. Na ta sejem je bilo prignanih 8 volov, 37 krav, 2 junca, 7 telic, 50 svinj in 67 prašičev. Prodanih je bilo: 3 voli, 6 krav, 2 junca, 3 telice, 20 prašičev in 27 svinj. Cene so 1 komad so bile sledeče: voli 2500 do 3500 Din, krave 1100 do 2200 Din, junca 1000 do 1300 Din, telice 1100 do 1400 Din, svinje in prašiči 90 do 600 Din. Cena za 1 kg žive teže je bila sledeča: voli 4.50 do 5 Din, krave 2 do 4.75 Din, junca 4 do 4.25 Din, telice 4 do 4.25 Din in prašiči 7—8 Din.

Sejem v Kranju 8. marca 1937. Cene živine so bile sledeče: voli 1. vrste 5 Din, 2. vrste 4.50 Din, 3. vrste 4 Din za 1 kg žive teže; telice 1. vrste 5 Din, 2. vrste 4.50 Din, 3. vrste 4 Din za 1 kg žive teže; krave 1. vrste 5 Din, 2. vrste 4.50 Din, 3. vrste 3.75 Din za 1 kg žive teže; teleta 1. vrsta 7 Din, 2. vrste 6 Din za 1 kg žive teže; prašiči špeharji 8 Din, prašiči pršutarji 6.50 Din za 1 kg žive teže. Od zadnjega sejma so cene goveje živine padle. Cena volov vseh vrst je padla za 50 par pri 1 kg; v istem razmerju so padle tudi cene telic vseh vrst. Cena telet 1. in 2. vrste je padla istotako za 50 par pri 1 kg. Cena prašičev špeharjev je ostala neizpremenjena, medtem ko je cena prašičev pršutarjev padla za 1 Din pri 1 kg. Goveje meso 1. vrste 10—12 Din, 2. vrste 8—10 Din, 3. vrste 7—9 Din za 1 kg. Svinjina 16 Din, svinjska mast 19 Din, slanina 16 Din, čisti med 24 Din, neprana volna 24 Din, oprana volna 32 Din za 1 kg.